

Sygn. akt II CZ 100/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku M..

z siedzibą w R. (Księstwo Liechtenstein), obecnie M. w likwidacji z siedzibą w R.
(Księstwo Liechtenstein)

przy uczestnictwie Banku [...] Spółki Akcyjnej we W.,

Gminy Miasto K. i M. C. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o wpis hipoteki przymusowej łącznej kaucyjnej w kwocie 27.958.907,50 zł
do księgi wieczystej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 12 stycznia 2018 r.,

zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 22 września 2017 r., sygn. akt VII Ca .../17,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2017 r., wydanym na posiedzeniu niejawnym, Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację wnioskodawcy M. w likwidacji z siedzibą w R. w Księstwie Liechtenstein (dalej, jako: MTI) od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 30 grudnia 2016 r., utrzymującego w mocy wpis w księdze wieczystej; Sąd Okręgowy uczestnikom doręczył odpisy swego postanowienia bez uzasadnienia.

Wnioskodawca - M., w terminie dwóch miesięcy od daty doręczenia sentencji postanowienia Sądu Okręgowego złożył od niego skargę kasacyjną. Skargę tę, Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 22 września 2017 r., odrzucił wskazując, że wnioskodawca, z naruszeniem przepisów art. 398⁵ § 1 i 387 § 3 k.p.c. nie złożył wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia skarżonego skargą kasacyjną, przez co utracił prawo do wniesienia tej skargi.

W zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej wnioskodawca, domagając się jego uchylenia zarzucił, że Sąd Okręgowy, stosowanie do treści art. 357 § 2 k.p.c., miał obowiązek doręczyć skarżone skargą kasacyjną postanowienie wraz z uzasadnieniem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uzasadnianie i doręczanie postanowień, w tym postanowień co do istoty sprawy, zapadłych w postępowaniu nieprocesowym, reguluje art. 517 k.p.c. Przepis *in principio* stanowi, że sąd uzasadnia i doręcza postanowienia stosownie do art. 357 k.p.c. Unormowanie to, na co wskazuje treść art. 357 k.p.c. do którego przepis odsyła, jak i jego umiejscowienie, przed przepisem regulującym dopuszczalność środków odwoławczych od postanowień sądu pierwszej instancji w postępowaniu nieprocesowym (art. 518 k.p.c.), dotyczy jednak postanowień wydawanych w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Wobec braku innych uregulowań, dla ustalenia reguł rządzących uzasadnianiem i doręczaniem postanowień co do istoty sprawy zapadłych w postępowaniu przez sądem drugiej instancji, niezbędne jest skorzystanie z przepisów o procesie (art. 13 § 2 k.p.c.).

Zgodnie z art. 387 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji uzasadnia z urzędu wyrok oraz postanowienie kończące postępowanie w sprawie, jednak w sprawach, w których apelację oddalono lub zmieniono zaskarżony wyrok, pisemne

uzasadnienie sporządza się tylko wówczas, gdy strona zgłosiła wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Zastosowanie tego uregulowania w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym prowadzi do wniosku, że postanowienie sądu drugiej instancji oddalające apelację sąd uzasadnia i doręcza z uzasadnieniem uczestnikowi, który w terminie tygodniowym złożył wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem (art. 387 § 1 zdanie drugie w związku z art. 387 § 3 zdanie pierwsze i art. 13 § 2 k.p.c.). Zasady tej nie zmienia okoliczność, że postanowienie sądu drugiej instancji zapadło na posiedzeniu niejawnym. W takim przypadku sąd doręcza uczestnikom z urzędu sentencję postanowienia (por. art. 387 § 3 zdanie drugie k.p.c.), a sporządzenie uzasadnienia następuje na wniosek złożony w terminie tygodnia od dnia doręczenia sentencji, które to doręczenie zastępuje tu ogłoszenie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2010 r., IV CZ 101/09, Palestra 2010/1-2/269; z dnia 21 lipca 2010 r., III CZ 29/10, nie publ., z dnia 30 maja 2014 r., III CZ 20/14, nie publ., z dnia 5 lutego 2015 r., V CZ 104/14, nie publ., z dnia 3 lipca 2015 r., IV CZ 17/15, nie publ., i z dnia 30 czerwca 2016 r., I CZ 42/16, nie publ.).

Jak wynika z powołanego orzecznictwa, do odmiennych wniosków nie prowadzi treść art. 387 § 3 zdanie trzecie k.p.c. Przepis ten reguluje jedynie sposób i termin doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem, po sporządzeniu tego uzasadnienia, nie modyfikuje natomiast wynikającej z art. 387 § 1 zdanie drugie k.p.c. zasady, według której sporządzenie uzasadnienia postanowienia oddalającego apelację następuje jedynie na wniosek strony (uczestnika). Na rzecz takiej interpretacji przemawia również reguła *lex posterior*, mając na względzie, że obecne brzmienie przepisu art. 387 § 1 zdanie drugie k.p.c. jest wyrazem konsekwentnej ewolucji przepisów w kierunku ograniczania obowiązku sporządzania przez sąd drugiej instancji uzasadnienia orzeczenia z urzędu, a zarazem zdanie drugie jest przepisem późniejszym w zestawieniu ze zdaniem trzecim art. 387 § 3 k.p.c.

Reasumując, w świetle art. 398⁵ § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., w sytuacji, w której postanowienie sądu drugiej instancji podlegało doręczeniu z uzasadnieniem jedynie na wniosek, skuteczne złożenie skargi kasacyjnej

uzależnione było od uprzedniego doręczenia stronie skarżącej, na jej wniosek, tego postanowienia z uzasadnieniem. Zgłoszenie wniosku o uzasadnienie stanowi wyraz woli zaskarżenia orzeczenia skargą kasacyjną i przyjmuje się, że dopiero z tą chwilą powstaje zindywidualizowane uprawnienie do skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2000 r., IV CZ 18/00, OSNC 2000, nr 10, poz. 181, z dnia 16 września 2004 r., III CZ 74/04, nie publ., z dnia 9 grudnia 2011 r., III CZ 71/11, nie publ., i z dnia 16 marca 2016 r., IV CZ 4/16, nie publ.).

Uwzględniając powyższe, należało podzielić stanowisko Sądu Okręgowego, że skarga kasacyjna od postanowienia tego Sądu z dnia 13 czerwca 2017 r. była niedopuszczalna.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

kc

jw